

oprečna, traumatična i pozitivna iskustva jedan od mogućih razloga zaokupljenosti pedagoško-didaktičkim i metodičkim pitanjima u nastavi te disciplinskim mjerama.

Autobiografije su kao specifičan povijesni izvor oduvijek bile zanimljive istraživačima i zainteresiranim čitateljima. Čestitam kolegama iz Hrvatskoga instituta za povijest na učinjenom obimnom, kvalitetnom i znanstvenom radu.

Objavljivanjem autobiografije Mijata Stojanovića *Sgode i nesgode moga života* hrvatska je historiografija obogaćena vrijednim djelom, a spoznaja o školstvu 19. stoljeća u Hrvatskoj bitno je potpunija.

Sonja Gaćina Škalamera

Ante Vukasović. *Likovi istaknutih hrvatskih pedagoga*. Zagreb: Školske novine, 2015., 258 str.

Godine 2015. u izdanju Školskih novina izašla je knjiga *Likovi istaknutih hrvatskih pedagoga* autora dr. sc. Ante Vukasovića, redovitoga sveučilišnog profesora i znanstvenoga savjetnika, autora brojnih znanstveno-stručnih pedagoških radova.

Knjiga na 258 stranica donosi život i rad sedmorice istaknutih hrvatskih pedagoga važnih za razvoj hrvatske pedagogije i postavljanje pedagogije na znanstvenu razinu. Strukturirana je u nekoliko cjelina, od uvodne rasprave preko biografija i područja djelovanja hrvatskih pedagoga do zaključnih misli, sažetka na engleskom jeziku, pogovora koji je napisao urednik knjige dr. sc. Vladimir Strugar, pojmovnika te kazala imena i kazala pojmova.

Knjiga započinje uvodnom raspravom, u kojoj je autor dao presjek hrvatske pedagoške baštine počevši od organiziranja i usavršavanja hrvatskoga učiteljstva, pregleda razvitka pedagogije na Sveučilištu u Zagrebu do rasprava o hrvatskoj vrijednosno-pedagogijskoj i odgojnoj baštini.

Središnji dio knjige čine kronološki poredane biografije i područja djelovanja sedmorice hrvatskih pedagoga koji su unaprijedili hrvatsku pedagogiju. Svako poglavlje započinje slikom pedagoga i kratkim opisom njegova stručno-znanstvenog područja, slijede životopis i opis rada, pri čemu se ne izostavlja opis društvenih i političkih prilika u Hrvatskoj toga vremena, a završava sažetkom, popisom glavnih djela, ključnih pojmova, literature i važnijih djela pedagoga te izvodima iz djela uz koje su prikazane i slike naslovnice.

Prva dva opisana pedagoga – Ivan Filipović (1823. – 1895.), otac hrvatskoga učiteljstva, i Vjekoslav Košćević (1866. – 1920.), pobornik nove škole i pedagogije – bili su učitelji koji su djelovali u vrijeme složenih društveno-političkih prilika, no upornim zalaganjem uspjeli su napraviti znatne pomake za hrvatsko učiteljstvo. Tako su u vrijeme njihova djelovanja osnivane učiteljske udruge, sazvane opće hrvatske učiteljske skupštine, stvara se Savez hrvatskih učiteljskih društava...

Doprinos Ivana Filipovića hrvatskom odgoju i obrazovanju i danas je prisutan kroz nagradu koja nosi njegovo ime, a dodjeljuje ju Ministarstvo znanosti, obrazovanja

i sporta svake godine za životno djelo i kao godišnju nagradu za rad i rezultate u odgojno-obrazovnoj djelatnosti (predškolskoj, osnovnoj, srednjoj, visokoj, znanstvenoj i stručno obrazovnoj).

Vjekoslav Košćević, učitelj, praktičar i reformator, opisan je kao veoma plodan pisac zaslužan za osnivanje Hrvatskoga društva za unapređenje uzgoja, u kojem je kao tajnik značajno doprinio uvođenju/provođenju školske reforme. Jedno od sredstava njezine provedbe bilo je glasilo društva *Preporod*, kojem je posvećeno čitavo poglavlje.

Ostali opisani pedagozi bili su sveučilišni profesori, pedagozi i filozofi značajni za osnivanje, afirmaciju i bogatu povijest studija pedagogije pri Sveučilištu u Zagrebu, ali i pokretači pedagoških reformi kojima je modernizirana hrvatska pedagogija. Svima im je poveznica doškolovanje ili specijalizacija u inozemstvu, gdje su se upoznali s različitim pedagoškim pravcima i idejama.

Stjepan Matičević (1880. – 1940.) utemeljitelj je studija pedagogije, moderni pedagog, zaslužan za izdvajanje pedagogije kao samostalne znanosti, kreator funkcionalne pedagogije u Hrvata. Pavao Vuk-Pavlović (1894. – 1976.) bio je filozofski i pedagojski pisac, autor sveobuhvatne teorije odgoja, priznat u zemlji i inozemstvu. Stjepan Pataki (1905. – 1953.) bio je pedagog u duhu kulturne i vrijednosne pedagogije i profesor autora knjige dr. sc. Ante Vukasovića, koji kraj poglavlja o prof. Patakiju završava podnaslovom “Iz studentske perspektive”. Zlatko Pregrad (1903. – 1983.) i Pero (Petar) Šimleša (1910. – 1988.) bili su ugledni sveučilišni profesori, ali i autorovi kolege i bliski suradnici, no ipak objektivno prikazani kao kreator i afirmator novih odgojnih područja, odnosno ugledni i odgojno angažirani didaktičar i vrsni metodičar.

Vrijedan doprinos knjizi dao je i urednik dr. sc. Vladimir Strugar, koji u pogovoru sažeto opisuje pojedina teorijska i praktična nastojanja u odgoju i obrazovanju Europe 19. i 20. stoljeća navodeći glavne pedagoške pravce i nosioce novih ideja koji su imali snažan utjecaj na život i rad hrvatskih pedagoga. Svakako treba istaknuti i urednikov popis monografija posvećenih hrvatskim pedagozima kronološki obuhvaćenog razdoblja od 1894. do 2000. te završnu misao da je *knjiga posebna što upućuje na nacionalnu potrebu uvažavanja pozitivne hrvatske pedagoške baštine, na odgojno vrijednosnu tradiciju koju su stvarali uzorni hrvatski pedagozi...*

Sanja Nekić